

Verslag: de heer Van Vlodrop

Beleidsplan integrale schuldhulpverlening Maastricht 2016-2020

Aanwezig

Voorzitter: de heer Gorren
College: wethouder Janssen en wethouder Gerats
Griffie: de heer Jutten

Fractievertegenwoordigers:

de dames Van Loo, Meese en Korsten en de heren Bastiaens, Frijns (Seniorenpartij),
Hoen, Noteborn, Gunther en Jongen

De **voorzitter** opent om 19.00 uur de vergadering en heet iedereen van harte welkom, in het bijzonder de leden van de jongerenraad op de publieke tribune. Eerder is al een stadsronde en een raadsronde geweest over het onderwerp. In de raadsronde is gevraagd om meer informatie. Die is geleverd op een drukbezochte informatiemarkt door zowel vrijwilligers als professionele organisaties.

Wethouder **Janssen** deelt mee dat met het voorliggende beleidsplan wordt beoogd om problematische schulden zoveel mogelijk te voorkomen door vroegtijdige signalering en preventieve ingrepen. Daarbij staat de zelfredzaamheid van de burger centraal. De burger wordt ondersteund, maar is zelf verantwoordelijk voor het traject. De wethouder vindt het een goed beleidsplan, onder meer door de brede samenwerking met allerlei organisaties.

PvdA (de heer Bastiaens) prijst de informatie in het voorliggende beleidsstuk. Spreker pleit er echter toch voor om het stuk een aantal dagen aan te houden voor het herschrijven van een aantal zinnen.

CDA (mevrouw Van Loo) heeft na een gesprek met een ambtenaar geen aanvullende vragen meer.

Seniorenpartij (de heer Frijns) constateert dat de eerder besproken punten zijn verwerkt in het voorliggende beleidsplan. Het betreft onder andere de aanbevelingen van de voorzitter van de adviescommissie sociaal domein. De fractie vindt het echter een tegenvaller dat het verwachte budget van het Rijk van 700.000 euro voor schuldhulpverlening en armoedebeleid niet beschikbaar wordt gesteld.

Maastrichtse Volkspartij (de heer Hoen) is blij met de aanpassingen. Spreker hoopt dat de opmerkingen van de PvdA betrekking hebben op zelfredzaamheid.

Partij Veilig Maastricht (mevrouw Meese) prijst het stuk. Spreekster kondigt een kleine aanvulling aan.

VVD (de heer Noteborn) kan zich vinden in het voorstel met het voor de VVD belangrijke onderwerp: voldoende aandacht voor de bereikbaarheid.

SP (de heer Gunther) bedankt de partijen voor de benodigde informatie. Voor de SP is het beleidsplan compleet.

GroenLinks (mevrouw Korsten) is blij met de aanvullingen en de verbetering van de beschrijving van het kader. Spreekster kondigt een aantal opmerkingen aan. Zij ziet uit naar de opmerkingen van de PvdA. Zij is van mening dat snel een besluit moet worden genomen.

D66 (de heer Jongen) waardeert de aanpassingen. Spreker kondigt een aantal inhoudelijke opmerkingen aan.

Liberale Partij Maastricht (mevrouw Nuyts) sluit zich aan bij de dankzeggingen voor informatie. Spreekster kondigt een aantal vragen aan..

Tweede ronde

De **voorzitter** geeft ruimte voor debat tussen de fracties.

PvdA (de heer Bastiaens) gaat in op het onderzoek naar de reden dat mensen soms domme besluiten nemen, waardoor ze zich in de nesten werken. Spreker merkt op dat mensen in uitzichtloze situaties terecht kunnen komen, waardoor ze soms besluiten nemen waarvan ze zelf ook weten dat ze niet goed zijn. Daarbij is niet de schuldvraag belangrijk, maar de mogelijke oplossingen. Dat vereist wederzijds respect, hulpvaardigheid en hands-on-hulp ter plekke om hen overzicht te verschaffen en hen op weg te helpen naar eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid. De tendens in het stuk is echter anders. Het stuk gaat uit van de wet: de verantwoordelijkheid die nu bij de gemeentes is gelegd.

In de visie is sprake van vroegsignalering en preventie. Zelfredzaamheid staat centraal. Spreker vindt dat een verkeerd uitgangspunt bij schuldhulpverlening. Zo wordt mensen gevraagd om een overzicht te maken van hun inkomsten en uitgaven met bijbehorende documenten. Voor mensen in die situatie is dat vaak onmogelijk.

D66 (de heer Jongen) begrijpt dat de PvdA vindt dat burgers niet mondig zijn. Spreker vindt dat je mensen als volwassenen moet behandelen. Pas als zij zich niet kunnen redden, moet de overheid hen helpen. De bijdrage van de PvdA riekt naar betutteling.

Liberaal Partij Maastricht (mevrouw Nuyts) is het met de PvdA eens. De mensen in deze positie zijn niet zelfredzaam. Je moet goed onderzoeken wat daadwerkelijk haalbaar is.

Maastrichtse Volkspartij (de heer Hoen) denkt dat de heer Jongen nooit bij een gesprek van de schuldhulpverlening met een cliënt is geweest.

D66 (de heer Jongen) bestrijdt dat.

Maastrichtse Volkspartij (de heer Hoen) benadrukt dat het project om uit de schuldhulpverlening te komen, lang is. Uitgaan van de zelfredzaamheid, is dan niet de goede insteek.

Partij Veilig Maastricht (mevrouw Meese) steunt de bijdrage van de PvdA. Sommigen zijn absoluut niet zelfredzaam en hebben een steuntje in de rug nodig. Het gaat erom de mensen te helpen die het zelf niet kunnen.

GroenLinks (mevrouw Korsten) vindt niet dat de overheid de problemen van mensen met schulden moet overnemen. Spreekster benadrukt dat in het stuk al is opgenomen dat burgers die niet in staat zijn om zelf hun verantwoordelijkheid te nemen, kunnen rekenen op tijdelijke ondersteuning. Zij pleit ervoor om die volgorde aan te houden. Mensen moeten zoveel mogelijk in staat worden gesteld om zelf de regie te houden. Mevrouw Korsten is verder van mening dat ook landelijke ontwikkelingen debet zijn aan de schuldproblemen. Sommigen hebben twee banen nodig om uit de armoede te blijven.

Seniorenpartij (de heer Frijns) leest in het beleidsplan onder Visie: 'Schulden vormen een belemmering voor de deelname aan de maatschappij. Daarom wordt aan alle inwoners binnen de gestelde wettelijke kaders ondersteuning geboden. Daarbij staat zelfredzaamheid centraal.' Daarmee wordt tegemoet gekomen aan de wensen van de PvdA.

PvdA (de heer Bastiaens) vindt dat mensen, daar waar mogelijk, in hun eigen kracht moeten kunnen staan. Het is echter niet goed om dat als algemeen uitgangspunt op te nemen, omdat daarmee de meest kwetsbaren worden benadeeld. De gemeente moet de problematiek oordeelvrij benaderen. Spreker pleit ervoor om de teksten in het beleidsstuk daarop aan te passen.

De heer Bastiaens vindt het verder onacceptabel dat schulden bij de overheid (bijvoorbeeld de Belastingdienst) niet besproken kunnen worden. Daardoor is de problematiek soms onoplosbaar. De PvdA heeft eerder een motie over dit onderwerp ingediend, over het Verbeterlab. Dat heeft echter slechts geleid tot een lange lijst met indicatoren. Spreker vraagt om reactie.

CDA (mevrouw Van Loo) vindt dat er snel gestart moet worden met de uitvoering van dit beleid. Wellicht dat er gedurende het traject nog zaken moeten worden aangepast.

PvdA (de heer Bastiaens) merkt op dat er al allerlei projecten lopen. Geen mens wordt er beter of slechter van als de invoering van dit beleid wordt opgeschoven.

CDA (mevrouw Van Loo) blijft van mening dat het stuk voldoende is besproken.

Seniorenpartij (de heer Frijns) merkt op dat de PvdA al bezig is met de uitvoering van het beleidsplan. Het plan is goed onderbouwd. Er kan nu gestart worden met de uitvoering ervan.

PvdA (de heer Bastiaens) stelt slechts voor om de meest kwetsbare groep op een andere manier te benaderen en het college voor deze groep een andere opdracht te geven.

Seniorenpartij (de heer Frijns) vindt dat de meeste kwetsbare groepen voldoende aandacht krijgen.

Liberale Partij Maastricht (mevrouw Nuyts) vraagt de wethouder welke gevolgen de door de PvdA voorgestelde opschorting van het besluit heeft. Spreekster benadrukt dat als het voorstel wordt vastgesteld, er niet meer aan bijgeschaafd kan worden. Zij benadrukt verder dat alleen de meest kwetsbaren terechtkomen in de schuldsanering en dat zij er ook moeilijk uit zullen komen. Voor deze groep moet hulpverlening het uitgangspunt zijn.

Seniorenpartij (de heer Frijns) is van mening dat het onderwerp voldoende is besproken. Ook de opmerkingen van de Liberale Partij Maastricht komen in het stuk uitgebreid aan de orde. Spreker vindt het belangrijk om snel een besluit te nemen.

Maastrichtse Volkspartij (de heer Hoen) beaamt dat er veel over is gesproken, maar benadrukt dat er nog geen oplossing is gevonden. Het gaat vaak om mensen die geen eigen kracht meer hebben. Samen met hen moet de hulp stapje voor stapje ingevuld worden. Het stoort spreker dat nu gezegd wordt dat er voldoende over is gesproken. Hij pleit er dan ook voor om de komende twee weken te werken om de zaken op orde te krijgen.

Seniorenpartij (de heer Frijns) herhaalt dat de mensen met dit voorstel niet in de steek worden gelaten.

Partij Veilig Maastricht (mevrouw Meese) is er voorstander van om de genoemde kwetsbare groepen nog nadrukkelijker in het stuk op te nemen.

CDA (mevrouw Van Loo) vraagt naar de concrete aanpassingen die de PvdA wil doorvoeren en wil weten binnen welke termijn dit gerealiseerd moet zijn.

PvdA (de heer Bastiaens) wil nog eens kijken naar de formuleringen van de visie en de doelstellingen en de positie van de meest kwetsbaren daarin. Spreker stelt voor om daar snel mee te beginnen. Het hoeft geen maanden te duren.

GroenLinks (mevrouw Korsten) vindt het vreemd dat de PvdA spreekt van een fundamentele fout in het stuk (qua mensbeeld) en dat dat met de aanpassing van een aantal zinnen kan worden aangepast.

PvdA (de heer Bastiaens) herhaalt dat het stuk fundamenteel prima is. Spreker wil alleen de meest kwetsbare groep anders benaderen dan in de visie en de doelstellingen is opgenomen.

VVD (de heer Noteborn) is het eens met de Seniorenpartij.

CDA (mevrouw Van Loo) stelt voor om de aanpassingen van de PvdA later aan het stuk toe te voegen.

PvdA (de heer Bastiaens) beaamt dat dat met een amendement mogelijk is. Spreker geeft echter de voorkeur aan een gezamenlijk standpunt.

SP (de heer Gunther) heeft een heel andere mening over zelfredzaamheid. Het is belangrijk dat mensen zelf inzien hoe ze hun leven beter kunnen inrichten. Het voorliggende beleidsstuk, met onder andere een ketenaanpak, de medewerking van woningcorporaties en voldoende vangnetten, sluit daarop aan. Mensen die het echt niet zelf kunnen, worden met dit beleid geholpen.

PvdA (de heer Bastiaens) merkt op dat het uitgangspunt in dit stuk niet is om mensen te helpen om hun eigen leven in te richten. Zo wordt aan mensen met schulden gevraagd om een overzicht van inkomsten en uitgaven, terwijl ze dat overzicht niet hebben.

Liberale Partij Maastricht (mevrouw Nuyts) is van mening dat sommigen wel bij het handje moeten worden genomen. Dat is geen kwestie van betutteling. Zij hebben hulp nodig. Dat moet ook opgenomen worden in het stuk.

Partij Veilig Maastricht (mevrouw Meese) vindt het triest dat sommige fracties niet inzien dat sommige mensen wel degelijk hulp nodig hebben om weer op de goede weg te komen.

Seniorenpartij (de heer Frijns) herhaalt dat in het stuk is opgenomen dat burgers die niet in staat zijn om hun eigen problemen op te lossen, tijdelijk kunnen rekenen op hulp. Spreker vindt dat duidelijk genoeg.

GroenLinks (mevrouw Korsten) benadrukt dat mensen die hulp nodig hebben, ook met dit beleidsstuk hulp krijgen. Er is nu een relatie gelegd met het armoedebeleid met onder andere aandacht voor preventie.

Spreker is gecharmeerd van de uitkomsten van het Verbeterlab, onder andere de goede samenwerking tussen professionals en vrijwilligers en ontschotting. Daarmee kunnen de mensen die het nodig hebben, snel weer op het goede pad worden gezet.

Mevrouw Korsten is van mening dat het onderwerp intens en voldoende is besproken. Een nieuwe bespreking wekt het beeld op dat politici zichzelf gewichtig vinden als ze aan het woord zijn. Zij wil dan ook vasthouden aan de beoogde datum van besluitvorming. Er is straks altijd nog ruimte om zaken te evalueren.

PvdA (de heer Bastiaens) vindt de bewering onjuist dat politici zichzelf gewichtig vinden. Spreker deelt mee dat bijvoorbeeld ook de sociale visie later - naar ieders tevredenheid - is aangepast. Daarom pleit hij voor een zorgvuldige tekst.

Liberale Partij Maastricht (mevrouw Nuyts) vindt de opmerking van GroenLinks buitengewoon triest. Politici zijn er voor de burger en niet voor hun eigen imago. Het is belangrijk om het voorliggende voorstel beleid zo goed mogelijk te verbeteren.

GroenLinks (mevrouw Korsten) had liever gehad dat eventuele aanpassingen in het stuk van tevoren aan de fracties waren voorgelegd.

PvdA (de heer Bastiaens) is er geen voorstander van om zaken in de achterkamertjes te regelen. Het is goed om hierover het raadsdebat te voeren.

GroenLinks (mevrouw Korsten) heeft nog een aantal vragen over het beleidsstuk.

- Wanneer is het onderzoek om de schuldhulpverlening anders in te richten (een onderzoek naar de toegang van de bewindvoering) gereed? En heeft dit onderzoek een relatie met het voorliggende beleidsstuk?
- Wanneer komt er meer zicht op het schuldenopkoopfonds?

D66 (de heer Jongen) vraagt aandacht voor preventie, onder andere in het basis- en middelbaar onderwijs. Verder bevinden zich nogal wat kwetsbare jongeren in een vicieuze cirkel met hoge schulden en geen kans op een opleiding. Dat werd duidelijk in een uitzending van Kassa. D66 vraagt die jongeren snel te helpen. Spreker is verder blij met de aandacht voor zzp'ers en zelfstandige ondernemers.

De heer Jongen heeft niet het idee dat mensen in een kwetsbare situatie in de steek worden gelaten. Hij vindt het belangrijk om uit te gaan van de mondigheid van de burger. Hij acht het tot slot niet verstandig om de besluitvorming over het voorstel uit te stellen.

Liberale Partij Maastricht (mevrouw Nuyts) herhaalt haar vraag over de mogelijke consequenties van enkele weken uitstel om zaken fijn te slijpen. Spreekster wil verder weten of mensen van wie de inkomsten gelijk zijn aan de uitgaven, nog wel bij de kredietbank terecht kunnen. Bewindvoerders zijn duur en zorgen niet altijd voor een oplossing. Spreekster stelt daarom voor om daar ambtenaren op in te zetten.

Wethouder **Janssen** constateert dat de opvattingen van de fracties elkaar niet veel ontlopen. Het gaat om mensen die in de problemen zijn gekomen en - tijdelijk - niet zelfredzaam zijn. Dat kan ook slimme mensen overkomen, bijvoorbeeld ondernemers. Burgers die tijdelijk niet in staat zijn om hun verantwoordelijkheid te nemen, kunnen rekenen op ondersteuning. Binnen het sociaal domein wordt ingezet op een zo waardig mogelijke zelfredzaamheid. Er wordt getracht om mensen optimaal in hun eigen kracht te zetten. Als dat niet lukt, worden de mensen zo goed mogelijk begeleid en wordt er de noodzakelijke hulp geboden.

PvdA (de heer Bastiaens) herhaalt zijn voorbeeld van de kredietbank, waar mensen wordt gevraagd om zelf een overzicht van de inkomsten en uitgaven op te stellen, ook als ze daar niet toe in staat zijn.

Ambtelijk wordt uitgelegd dat mensen eerst worden getest of ze daarvoor de verantwoordelijkheid kunnen nemen. Als dat niet het geval is, wordt er gezocht naar een andere oplossing.

Wethouder **Janssen** ziet uit naar het concrete voorbeeld van de heer Bastiaens en zegt toe daarover met de kredietbank te spreken. Hij benadrukt dat het gaat om een uitvoeringskwestie.

Liberale Partij Maastricht (mevrouw Nuyts) vindt dat de uitvoering het gevolg is van het beleid.

Wethouder **Janssen** beaamt dat, maar benadrukt dat in de uitvoering - ondanks een goed beleid - ook fouten gemaakt kunnen worden en dat er in sommige gevallen ook afgeweken kan worden van dat beleid.

De wethouder deelt mee dat binnen het project onderzocht wordt hoe mensen zo snel mogelijk weer zelfredzaam kunnen worden. Naast het wegwerken van schulden, moet er ook aandacht zijn voor de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid, ook op financieel gebied. Als dat niet lukt, of als mensen hulp weigeren, kunnen mensen via bewindvoering gedwongen worden om mee te werken. Niemand wordt in de steek gelaten.

De PvdA sprak over de mogelijkheden bij schulden van overheden. De gemeenten zetten daar via het VNG en DIVOSA hard op in.

De wethouder benadrukt dat de ontwikkelingen gewoon doorgaan, ook al neemt de raad geen besluit over dit stuk. Door het uitstel zal niemand in de steek gelaten worden. Hij vindt dat het gaat om een semantische discussie en dat uitstel van enkele aanpassingen in de tekst niets extra's oplevert.

PvdA (de heer Bastiaens) stelt voor, als het toch niet veel uitmaakt, om het gering aantal voorstellen voor wijzigingen, door te voeren.

Voor wethouder **Janssen** hoeft dat niet, maar hij ziet wel de voordelen van een unaniem besluit. De wethouder is het verder eens met de SP dat mensen niet aan het handje moeten worden gehouden. Zij moeten ook leren om zelf de juiste keuzes te maken.

De (fors toenemende) kosten van de schuldhelpverlening worden inderdaad voor een groot deel veroorzaakt door bewindvoering. Bewindvoering wordt echter door de rechter opgelegd. De gemeente is verplicht om de kosten te vergoeden. Daarbij komen de relatief gemakkelijke en goedkope casussen terecht bij particuliere bedrijven.

Maastrichtse Volkspartij (de heer Hoen) merkt op dat heel veel gevallen fout lopen. Spreker stelt voor om daar een onafhankelijke commissie naar te laten kijken. Wellicht dat de bewindvoerders dan op hun fouten kunnen worden aangesproken.

Liberale Partij Maastricht (mevrouw Nuyts) constateert dat de gemeente 1 miljoen euro aan kosten voor bewindvoering moet betalen. Daarbij worden ook bedragen betaald aan louche bewindvoerders. Spreekster stelt voor om een overzicht van bewindvoerders op te stellen die hun zaakjes goed op orde hebben. Wellicht ook dat ambtenaren deze taken kunnen overnemen.

Wethouder **Janssen** deelt mee dat daar al overleg over is geweest met de rechtbank. De rechtbank is echter autonoom en bepaalt zelf de bewindvoerders. Samen met de Kredietbank Limburg wordt gewerkt aan de pilot Budgetbeheer op Maat, met een wat lichtere vorm van bewindvoering. Die aanpak kan de kosten drukken. Spreker hoopt daar de rechtbank op termijn mee te kunnen overtuigen.

Ambtelijk wordt ingegaan op het onderzoek naar de toegang tot de schuldhulpverlening. Dat onderzoek loopt. De resultaten worden begin 2017 verwacht. D66 vroeg aandacht voor de uitzending van Kassa, waarin aandacht was voor de schulden van de jongeren in combinatie met studeren. Spreekster benadrukt dat jongeren met schulden, met studiefinanciering, kunnen studeren. Een minnelijke schuldregeling is dan echter niet mogelijk, omdat hun inkomen niet toereikend is. De gemeente heeft contact gehad met de gemeente Leiden naar aanleiding van de motie over jongeren en schulden in die gemeente en om informatie gevraagd, onder andere over de projectopzet. Er wordt nu gewerkt aan een vertaling naar de Maastrichtse situatie en er wordt gekeken naar de vereiste financiële dekking.

PvdA (de heer Bastiaens) benadrukt dat de motie in Maastricht is aangenomen. De wethouder zou die motie gaan uitvoeren en voor dekking zorgen.

Ambtelijk wordt uitgelegd dat de dekking kan komen uit de extra middelen voor armoede en de 7,5 miljoen euro die de komende twee jaar beschikbaar zou komen voor jongeren en schulden.

Wethouder **Gerats** benadrukt dat hij bij het aannemen van de motie een koppeling heeft gelegd met de financiering. Als op dat gebied problemen ontstaan, zal dat met de raad gecommuniceerd worden.

Ambtelijk wordt ingegaan op de motie over het Verbeterlab schuldhulpverlening. Het college heeft die motie overgenomen. Daarover wordt nu met een aantal betrokken partijen gesproken, onder andere over meetbaarheid van de verbeteringen met een aantal indicatoren.

PvdA (de heer Bastiaens) stelt voor om concrete afspraken te maken om de raad te informeren over de ontwikkelingen. Spreker wil verder weten hoe de indicatoren worden ingezet.

Ambtelijk wordt meegedeeld dat er nu nog gewerkt wordt aan het formuleren van de indicatoren. Deze worden straks gebruikt om verbeteringen aan te brengen. De raad is inmiddels via nieuwsbrieven op de hoogte gebracht van de ontwikkelingen, onder andere over het Verveterlab. Eind dit jaar volgt er een nieuwsbrief met nieuwe ontwikkelingen. Spreekster nodigt de fracties uit om vragen te stellen als ze daar behoefte aan hebben.

De **voorzitter** vraagt de fracties of dit onderwerp rijp is voor behandeling in de raad.

PvdA (de heer Bastiaens) constateert dat er geen meerderheid is voor zijn voorstel, kondigt fractieberaad aan en overweegt een motie in te dienen over vergoeding van de kosten die door het Rijk worden veroorzaakt.

Maastrichtse Volkspartij (de heer Hoen) en **Partij Veilig Maastricht** (mevrouw Meese) en **Liberale Partij Maastricht** (mevrouw Nuyts) sluiten zich daarbij aan.

Voor **CDA** (mevrouw Van Loo), **Seniorenpartij** (de heer Frijs), **VVD** (de heer Notenborn), **SP** (de heer Gunther), **GroenLinks** (mevrouw Korsten) en **D66** (de heer Jongen) is het voorstel rijp voor besluitvorming in de raad van 1 november 2016.

De **voorzitter** dankt alle aanwezigen voor hun bijdragen en beëindigt het overleg om 20.30 uur.